

LAKIALOITE 95/2000 vp

Laki tuloverolain ja tuloverolain 77 §:n muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta

Eduskunnalle

YLEISPERUSTELUT

Tämä lakialoite on rinnakkaislakialoite hallituksen esitykselle HE 102/2000 vp.

Verotusta tulee tarkastella paitsi suhdannepoliitiikan myös rakenteiden uudistamisen näkökulmasta. Pienipalkkaisen työn korkea verorasitus on työllistymisen ja työllistämisen este. Suomen talouskehityksen yksi uhkatekijä on pitkäaikais-työttömyys, ikääntyneiden ja vähemmän koulutettujen työttömyyden jääminen korkealle tasolle.

Budjettiehdotukseen sisältyvien inflaatiotarkistusten lisäksi 4,7 miljardin markan veronalennusten suuruusluokka on perusteltu. Sen sijaan niiden kohdentamisessa on korjattavaa.

Verotuksen keventämisellä on luotava tilaa tasapainoiselle kasvulle ja työllisyyden paranemiselle. Tämä onnistuu parhaiten painottamalla ve-

ronalennukset pienipalkkaisen työn verorasituksen keventämiseen. Tämä hillitsee myös tuloerojen kasvua. Tehokasta on käyttää sekä tuloveron keventämistä että työnantajamaksujen alentamista. Erillisessä lakialoitteessa tulemme ehdottamaan työnantajan kansaneläkemaksun alentamista.

On kannustettava lyhyidenkin työsuhteiden vastaanottoa, etätyötä sekä työssäkäyntialueen laajentamista. Nykyiset työmatkakulujen verovähennysten mallit eivät vastaa nykyajan työnteon muuttuneita oloja.

Yritysverotuksessa on toteutettava pienten pääomatulojen ja ansiotulojen valintamahdollisuus pienyrittäjien ja viljelijöiden epäoikeudenmukaisen kohtelun korjaamiseksi.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

Valintamahdollisuus ansio- ja pääomatuloverotuksen välille

Lakialoitteessa ehdotetaan, että tuloverolain 38—40 §:n mukainen jaettavan yritystulon pääomatulo-osuus voitaisiin jättää vahvistamatta silloin, kun se johtaa ansiotuloverotusta ankaram-

paan lopputulokseen. Myös eduskunta edellytti tämän selvittämistä jo kevätistuntokaudella 2000 tuloverolakiesitystä koskeneessa vastauksessaan (EV 111/1999 vp — HE 32/1999 vp) viime vuoden lopulla. Selvitystä tai esityksiä ei kuitenkaan ole näkynyt.

Nyt yrittäjää tai viljelijää, jonka vuositulot ovat alle 140 000 markkaa, verotetaan kireämmin kuin vastaavat tulot saavaa palkansaaajaa. Valintamahdollisuuden toteuttaminen esitetyllä tavalla lisäisi verojärjestelmän oikeudenmukaisuutta ja takaisi sen, että myös pienyrittäjät ja viljelijät saisivat osansa tuloverotuksen keventämisestä.

Ansiotulovähennyksen ylärajaa korotettava

Työllisyyden kannalta tehokkainta ja sosiaalisesti oikeudenmukaisinta on painottaa tuloverotuksen kevennykset pieni- ja keskituloisille ihmisille kunnallisverotuksen ansiotulovähennyksen kautta. Tämä myös purkaisi parhaiten tulo- ja kannustinloukkuja sekä hillitsi tuloerojen kasvua. Pidämme myönteisenä hallituksen esitystä tulonhankkimisvähennyksen myöntämisestä täysimääräisenä kaikille tulonsaajille.

Lakialoitteessa ehdotetaankin, että kunnallisen ansiotulovähennyksen enimmäismäärää nostettaisiin nykyisestä 9 800 markasta 11 000 markkaan. Tästä seuraava verotulojen menetys kompensoituu kunnille täysimääräisesti työttömyysvakuutusmaksun alennuksesta johtuvien verotulojen kasvun sekä kuntatyönantajan kansaneläkemaksun alentamisen kautta. Tästä tulemme tekemään erillisen aloitteen.

Työn vastaanottamista helpotettava matka- ja asumisvähennyksellä

Lakialoitteessa ehdotetaan työmatkavähennyksen ylärajan korottamista nykyisestä 28 000 markasta 35 000 markkaan. Tämä on perusteltua,

koska työsuhteet ovat entistä lyhyempiä, liikenne- ja palvelusalojen hintatason nousu on ollut huomattava ja julkiset kulkuyhteydet monin paikoin puutteellisia. Samalla työmatkavähennykseen liittyvää omavastuusuutta tulisi työttömyyskautausien osalta alentaa, jolloin lyhytaikaisissa työsuhteissa olevat pääsisivät samaan asemaan pysyvässä työssä olevien kanssa.

Työmatkakustannusten lisäksi tulisi voida vähentää ns. kakkosasuunnosta aiheutuvat kulut silloin, kun työpaikka on niin kaukana vakituudesta asuinpaikasta, ettei sieltä käsin voida päivittää matkustaa töihin.

Etätyöstä aiheutuvia kustannuksia on voitava vähentää

Tehtyjen arvioiden mukaan maassamme työskentelee yli 300 000 ihmistä ns. etätyön piirissä ja kiinnostus siihen on nopeasti kasvamassa erityisesti nuorten työntekijöiden keskuudessa. Tätä on syytä suosia, sillä se mahdollistaa työnteon myös maaseudulta ja pienemmiltä paikkakunnilta käsin sekä hillitsee muuttoliikettä kasvukeskuksiin. Tämä on kansantalouden kokonaisuuden kannalta perusteltua. Tämän vuoksi ehdotamme tulonhankkimisvähennyksen ulottamista etätyökustannuksiin. Tietoliikenne-, tietokone-, ohjelmisto- ja liittymäkustannuksia tulee voida vähentää enintään 5 000 markan edestä.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

tuloverolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 30 päivänä joulukuuta 1992 annetun tuloverolain (1535/1992) 74 §:n 4 momentti,
muutetaan lain 74 §:n 1 momentin johdantokappale ja 6 momentti, 77 §:n 1 momentti, 93 §:n 1 momentti, 95 §:n 1 momentin 1 kohta ja 105 a §:n 2 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 77 §:n 1 momentti laissa 1024/1997 sekä 93 §:n 1 momentti, 95 §:n 1 momentin 1 kohta ja 105 a §:n 2 momentti laissa 468/2000 sekä

lisätään lakiin uusi 40 a § ja 95 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on edellä mainitussa laissa 468/2000, uusi 5 kohta seuraavasti:

40 a §

Yritystulon pääomatulo-osuuden vahvistamatta jättäminen

Sen estämättä, mitä 38—40 §:ssä säädetään, jaettavan yritystulon pääomatulo-osuus jätetään vahvistamatta silloin, kun tämä johtaa ansiotuloverotusta ankarampaan lopputulokseen.

74 §
(kuten HE)

77 §
(kuten HE)

93 §

Työstä aiheutuvat matka- ja asumiskustannukset

Ansiotulojen hankkimisesta johtuneina menoina pidetään myös matkakustannuksia asunnosta työpaikkaan ja takaisin halvimman kuluneuvon käyttökustannusten mukaan laskettuina. Tällaisina menoina pidetään myös asumiskustannuksia, jotka aiheutuvat siitä, että työntekijä joutuu työssäkäynnin vuoksi hankkimaan vakituisen asuntonsa lisäksi toisen asunnon. Näitä kustannuksia voidaan kuitenkin vähentää enintään 35 000 markkaa ja vain siltä osin kuin ne ylittävät 3 000 markkaa (omavastuuosuus). Omavastuu vähenee 1/11 jokaista vuoden työttömyyskuukautta kohden.

95 §

Tulonhankkimisvähennys

Verovelvollinen saa vähentää palkkatuloistaan:

1) tulonhankkimisvähennyksenä 2 700 markkaa, kuitenkin enintään palkkatulon määrän;

5) etätyöstä, jolla tässä tarkoitetaan työtä, joka tehdään perinteiseen kiinteään paikkaan sidotun työn sijasta kotona, etätoimistossa tai muussa vastaavassa paikassa, aiheutuneita tietokone-, ohjelmisto-, tietoliikenne- ja liittymäkustannuksia enintään 5 000 markan edestä.

105 a §

Kunnallisverotuksen ansiotulovähennys

Vähennys on 35 prosenttia 1 momentissa tarkoitettujen tulojen 15 000 markkaa ylittävältä osalta. Vähennyksen enimmäismäärä on kuitenkin 11 000 markkaa. Verovelvollisen puhtaan ansiotulon ylittäessä 75 000 markkaa vähennyksen määrä pienenee 3,5 prosentilla puhtaan ansiotulon 75 000 markkaa ylittävältä osalta.

Voimaantulosäännös
(kuten HE)

2.

Laki

tuloverolain 77 §:n muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 30 päivänä joulukuuta 1992 annetun tuloverolain (1535/1992) 77 §:n 1 momentin voimaantulosäännöksen 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1029/1999, seuraavasti:

Lakiteksti
(kuten HE)

Voimaantulosäännös
(kuten HE)

Helsingissä 12 päivänä syyskuuta 2000

Maria Kaisa Aula /kesk
Olavi Ala-Nissilä /kesk
Mari Kiviniemi /kesk
Eero Lämsä /kesk
Anu Vehviläinen /kesk

Mauri Pekkarinen /kesk
Timo Kalli /kesk
Seppo Kääriäinen /kesk
Juha Korkea-aho /kesk